

Văn chương và Chính trị

(02/25/00)

Đây không phải là lần đầu tiên tôi được hân hạnh giới thiệu tác phẩm của nhà văn Đào Văn Bình. Cách đây hai năm tôi có bài nhận xét về tuyển tập truyện ngắn "Hương xót xa "của ông. Tôi cố ý dùng chữ Nhà Văn Đào Văn Bình để phân biệt ông Đào Văn Bình với chức vụ hiện nay là Chủ tịch ban Chấp hành Tổng hội Cựu Tù nhân Chính trị, nhưng tôi không thể tách rời hai ông Đào Văn Bình ra được.

Thường thường trong những buổi ra mắt sách, có hai phần giới thiệu, giới thiệu tác giả và giới thiệu tác phẩm. Nhưng riêng tôi thấy tách riêng ra vậy chỉ để cho dễ trình bày thôi, vì nói cho cùng, tác giả và tác phẩm là một. Có tác giả mới có tác phẩm, tác phẩm nói lên tâm sự, tư tưởng, quan niệm sống, quan điểm chính trị của tác giả. Đó là trạng thái bất nhị phân kỳ diệu. Ông Đào Văn Bình trước sau gì vẫn là người của chính trị, của đấu tranh. Ông vào học rồi tốt nghiệp Cao học hành chánh Trường Quốc gia Hành chánh và là Phó Tỉnh trưởng. Ra trường gặp thời loạn, nên ông tạm nhận chức đứng thứ nhì đầu tỉnh, nếu là thời bình, ông đã là đầu tỉnh. Ông bị tù cải tạo 9 năm và từ 15 năm nay ông dần thân, tích cực và trường kỳ lao vào trường đấu tranh chính trị, tranh thủ với đồng minh và đấu tranh không khoan nhượng với kẻ thù Mafia ở bên nhà.

Nghiep chính trị là nghiệp tay phải, nghề viết lách là nghề tay trái của ông, tuy ông đã viết và cho in, kể cả tập sách này là sáu tác phẩm đủ bộ môn. Truyện dài có, truyện ngắn, thơ, hồi ký, kịch bản rồi bây giờ là bút ký. Thể bút ký là thể văn ghi chép sự thật, viết nhanh trong những chuyến đi, thường là để đăng báo, nên đứng về mặt văn chương thuần túy không phải là dễ thẩm định. Văn của nhà văn Đào Văn Bình vốn là văn chiến đấu, văn có tải đạo. Đạo của ông như đạo của các nhà văn tranh đấu ở ngoài nước là đạo làm người, đạo là chính nghĩa, là lẽ phải, chống lại độc tài áp bức, chống lại sự chà đạp nhân phẩm. Nói như thế không phải trong thơ văn của ông khô khan, nghiêm trang, khắc khổ. Xin mời quý vị hãy đọc những áng văn những bài thơ của ông, man mác tình người, tươi mát và không thiếu êm dịu, và cả lãng mạn nữa. Văn của tác giả trong sáng, chân thực, dễ hiểu. Ông không cầu kỳ, gò gẫm, không làm dáng văn chương.

Trong cuốn "Ký sự 15 năm", đúng như thể loại ghi chép không hề có chút hư cấu nào. Đây có thể tạm gọi là một hình thức báo cáo tổng kết có thứ tự, có mạch lạc, qua tất cả những chuyến đi chủ tọa, khai mạc, thuyết trình, hội họp, tranh đấu, những cuộc tiếp đón ..trong đó tác giả có lồng thêm những đoạn tả cảnh như cảnh phố Tàu ở Honolulu, tuyết ở xứ Vạn Hồ Minnesota, ở Denver, Colorado, cảnh bãi biển ở Hạ uy di..., đời sống bên Gia nã đại, bên Đức, bên Thụy sĩ ..những pha sinh hoạt của đồng hương tại tiểu bang này, tiểu bang kia. Đây cũng là một tài liệu cho các bạn tù cải tạo kiểm điểm xem bạn tù ai còn, ai mất. Có nhiều đoạn ông kể lại cảnh tha hương ngộ cố tri, mà cố tri đó là các bạn tù cải tạo sau cả 10, 20, và 30 năm mới gặp lại nhau, ôm nhau khóc ròng.

Đọc thấy xúc động nhất là những giòng ông kể lại một trung tướng Mỹ đã trình trọng cho dọn lên món canh bí đỏ nấu với vài miếng thịt mỡ, phải nhờ một bà người Việt mới nấu đúng kiểu, mỡ phải thái thật mỏng, món canh đặc biệt vào ngày Tết chỉ có trong trại cải tạo của cộng sản - để đãi các cựu tù nhân Việt Mỹ trong cuộc họp mặt ở bang Washington. Cảnh xúc động khác là Tướng Collin Powell ôm lấy cựu Đại tá Võ Công Hiệu một cựu tù nhân, một người ty nạn mất quê hương, để cả hai cùng khóc. Bởi họ đã chia sẻ hiểm nguy, sống chết có có nhau ở A Sao, A Lưới, lúc một người là cố vấn tiểu đoàn bộ binh, và bây giờ người kia là một người nhỏ bé, mặc chiếc áo rộng quá khổ đứng ngẩn ngơ, lạc lõng

Đọc Đào Văn Bình trong tập ký sự này để biết thêm là hiện nay hội chứng chiến tranh Việt Nam vẫn chưa chấm dứt. Cảnh những gia đình tỵ nạn vĩnh viễn vắng người cha, người mẹ. Vượt biên chết trên biển, chết vì bệnh tật, cảnh gà trống nuôi con, không tục huyền nuôi con nên người, những bà mẹ góa rất can trường, không tái giá, đảm đang tần tảo nuôi con trở nên bác sĩ, kỹ sư.

Giá trị văn học trong tập hồi ký là giá trị tác giả đã thể hiện được thái độ, hơn nữa là quan điểm, là ý chí đấu tranh để giải phóng quê hương, đem lại thịnh vượng tự do cho con người và đất nước Việt Nam. Trong ký sự, ông có kể chuyện một vị tăng khuyên ông nên xuất gia đầu Phật, nhưng ông cự phớ tỉnh trưởng kiêm nhà văn Đào Văn Bình phải ậm ừ cho qua, tuy ông vẫn dầy công nghiên cứu đạo pháp. Bởi tác giả nói, thời còn giặc, thiền sư cũng phải vác thuyền xuống núi giúp dân diệt bạo.

"Ký sự 15 năm" của tác giả Đào Văn Bình có thể ví như lời nhắc nhở, tiếng nói đánh động lương tâm đồng hương, giống như lời nhắc nhở Việt Vương Câu Tiễn. Ông vua nước nhỏ này, bị vua nước lớn cướp mất nước buộc tả hữu phải nhắc ông thay cho câu chào hỏi: Câu Tiễn! mi có nhớ cái nhục mất nước không?

"Ký sự 15 năm" cũng giống như lời chào hỏi nhau của người Do Thái khi chưa tái lập được chủ quyền lãnh thổ, còn phải lưu lạc xứ người: Hẹn gặp nhau ở Jerusalem!

Ngũ Tử Tư ngày xưa lo việc phục quốc chỉ thức một đêm mà đầu đã trắng xóa. Ông Chủ tịch Tổng hội Đào Văn Bình suốt mười lăm năm lo việc đấu tranh nhưng tóc ông vẫn chưa muối tiêu, vẫn được coi là trẻ, ông vẫn còn dư nghị lực và sức khỏe để lãnh đạo Tổng hội.

Tôi quý nhất đoạn văn chí tình của ông, bởi tôi cũng đã được cầm súng 23 năm, ngày Tết đã bị ăn canh bí đỏ nấu với mỡ trắng nổi lều bều: "Biết nhau qua những cuộc làm ăn, gặp nhau trong những dạ tiệc vui chơi, người ta có thể dễ dàng quên nhau và ngoảnh mặt làm ngơ. Nhưng nếu đã cùng chung một mái trường, một quân trường, một đơn vị tác chiến, một trận đánh, một chiến hào, một trại tù thì dù cho đến ngày nhắm mắt lìa đời, người ta cũng không thể quên được những người bạn cũ của mình"

Xin chúc ông thành công trong sự nghiệp chính trị, bởi đến lúc đó ông mới có thể yên tâm chuyển nghề tay trái sang tay phải, và lúc đó ông mới thanh thản thí phát, ngồi tham thiền nhập định như thượng tọa Thích Minh Chiếu đã khuyên ông.

DIỆU TÂN